

بسم الله الرحمن الرحيم

تدبر در قرآن

سوره مبارکه مدثر

استاد ضرابی

جلسه هشتم ۱۴۰۲/۱۲/۷

آیات شریفه: «عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ (۳۰) وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً... وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ (۳۱)» - نوزده نفر (از فرشتگان عذاب) بر آن گمارده شده‌اند! (۳۰) و ما موکلان آتش را جز فرشتگان نگردانیدیم و شماره آنها را جز آزمایشی برای کسانی که کافر شده‌اند قرار ندادیم تا آنان که اهل کتابند یقین به هم رسانند و ایمان کسانی که ایمان آورده‌اند افزون گردد و آنان که کتاب به ایشان داده شده و [نیز] مؤمنان به شک نیفتند و تا کسانی که در دل هاشان بیماری است و کافران بگویند خدا از این وصف کردن چه چیزی را اراده کرده است این گونه خدا هر که را بخواهد بیراه می‌گذارد و هر که را بخواهد هدایت می‌کند و [شماره] سپاهیان پروردگارت را جز او نمی‌داند و این [آیات] جز تذکری برای بشر نیست (۳۱)»

سرنهم بر قدمش بوسه زنان تا دم مرگ  
مست تا صبح قیامت ز سبویش باشم  
رسد آن روز که در منزل رندان سر مست  
راز دار همه اسرار مگویش باشم

### راز عدد نوزده در قرآن کریم !!!

«عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ...» نوزده نفر (از فرشتگان عذاب) بر آن گمارده شده‌اند! «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» از ۱۹ حرف تشکیل شده است که به تعداد ملائک جهنم می‌باشد: ، لفظ جلاله الله ۲۶۹۶ بار در قرآن تکرار شده که از حاصل ضرب ۱۹ در ۱۴۲ بدست می‌آید. کلمه «رحمان» ۵۷ بار در قرآن تکرار شده که از حاصل ضرب ۳ در ۱۹ بدست آمده است. "عبدالرزاق نوفل" در کتابی که از ایشان به فارسی تحت عنوان "اعجاز عددی در قرآن کریم" ترجمه شده است، همت گماشته تا اثبات کند که در مفاهیم قرآن به لحاظ عددی تناسب های دقیق ریاضی را می‌توان کشف کرد. مفاهیم قرآنی که با هم تقابل معنوی دارند مانند دنیا و آخرت، و مفاهیمی که با هم تناسب نزدیک معنوی دارند، چون عقل و نور، به لحاظ عددی با هم مساویند و در بعضی موارد، افزایش تعداد يك مفهوم نسبت به مفهوم دیگر به نسبت صحیح ریاضی قابل بیان است، ...» از جمله اعجاز عددی قرآن رمز موجود در عدد ۱۹ می‌باشد:

- ۱- اولین آیه قرآن «بسم الله الرحمن الرحيم» دارای ۱۹ حرف عربی است.
- ۲- قرآن مجید از ۱۱۴ سوره تشکیل شده است و این عدد به ۱۹ قسمت است. (۱۹ × ۶).
- ۳- اولین سوره ای که نازل شده است سوره علق (شماره ۹۶) نوزدهمین سوره از آخر قرآن است.
- ۴- سوره علق ۱۹ آیه دارد.
- ۵- سوره علق ۲۸۵ حرف (۱۹ × ۱۵) دارد.
- ۶- اولین بار که جبرئیل امین با قرآن فرود آمد ۵ آیه اولی سوره علق را آورد که شامل ۱۹ کلمه است.
- ۷- این ۱۹ کلمه ، ۷۶ حرف (۱۹ × ۴) دارد که به تعداد حروف بسم الله الرحمن الرحيم است.
- ۸- دومین باری که جبرئیل امین فرود آمد ۹ آیه اولی سوره قلم (شماره ۶۸) را آورده که شامل ۳۸ کلمه است. (۱۹ × ۲) .

۹- سومین بار که جبرئیل امین فرود آمد ۱۰ آیه اولی سوره مزمل (شماره ۷۳) را آورد که شامل ۵۷ کلمه است. (۱۹ × ۳).

۱۰- چهارمین بار که جبرئیل فرود آمد ۳۰ آیه ابتدای سوره مدثر (شماره ۷۴) را آورد که آخرین آیه آن « بر آن دوزخ ۱۹ فرشته موکلند» می باشد. (آیه ۳۰).

۱۱- نویسنده در دنباله می گوید: « در تاریخ ، کتابی سراغ نداریم که مانند قرآن طبق يك سیستم عددی تنظیم شده باشد ...» (اشرف عبد الرزاق قطنه؛ رسم المصحف و الاعجاز العددی، لبنان بیرو: موسسه علوم قرآنی،

س ۱۹۹۹م ۱۴۲۰هـ، چ اول، ص ۸۴) (نویسنده: روح الله رضوانی شکوری\_گروه دین و اندیشه تبیان)

**نتیجه:** دکتر رضائی اصفهانی در مورد نقض های اعجاز عددی قرآن، مباحثی در کتاب پژوهش در اعجاز علمی قرآن دارد که به نظریات گروه موافق و مخالف به بحث پرداخته اند، در آخر این طور نتیجه گیری می کند که اعجاز عددی قرآن را می توان به صورت مجبه جزئی پذیرفت.

رضائی اصفهانی، محمد علی، پژوهش در اعجاز علمی قرآن، انتشارات کتاب مبین، س ۱۳۸۰، چ اول، ج ۱، ص ۲۱۹ تا ۲۳۲ که در ص ۲۲۰-۲۲۶ به نظریه موافقان اشاره دارد و ص ۲۲۶-۲۳۱ به نظریه مخالفان پرداخته اند؛ بنابراین آنچه گفته شد به معنای تایید صد در صد این نوع از اعجاز قرآن نیست و به نظر می رسد این وجه اعجاز هنوز نیاز به مطالعه بیشتری دارد.

برو ای زاهد خود بین که ز چشم من و تو راز این پرده نهانست و نهان خواهد بود

### انسان در قلب خود خلاصه می شود، خدا به دل ها نظر می کند !!!

« وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً ... » از ائمه (علیهم السلام) روایت شده است که: آدمیزاده یک دهم پریانند و پریان همه یکدهم جانداران بیابان، و آنان همه یکدهم پرنده ها، و آنان همه یکدهم جانداران دریا، و آنان همه یکدهم فرشته های گماشته بر زمین، و آنان همه یکدهم فرشته های آسمان نزدیکتر، و آنان همه یکدهم فرشته های آسمان دوم، و به همین روش تا آسمان هفتم، سپس همه در برابر فرشته های کرسی کمی و اندک باشند، سپس همه آنان یکدهم فرشته های یک سر پرده از سر پرده های عرشند که شماره آنها ششصد هزار است. و چون درازای هر سر پرده و پهنا و بلندی اش با آسمان ها و زمین ها و آنچه در آنها و میان آنها است سنجیده شود همه این ها در برابرش اندکند، و اندازه کوچکی، و اندازه جای پای در آن نیست جز اینکه فرشته ای در آن به سجده است یا در رکوع و یا بر سر پا ایستاده، و جنجالی دارند به تسبیح و تقدیس. سپس همه اینان در برابر فرشته ها که گرد عرش می گردند چون یک قطره باشند در دریا و شماره شان را جز خدا نمی داند، سپس با این ها است فرشته های لوح که پیروان اسرافیلند، و فرشته هایی که سپاه های جبرئیلند، و همه شنوا و فرمانبردارند، سستی ندارند، و در کار پرستش خدای سبحان هستند، و زبانشان به ذکر و تعظیمش گویا است، و از روزی ای که خدایشان آفریده نسبت به هم در ذکر او پیشی می گیرند، شب و روز از پرستش او سر بزرگی نکنند و خسته نشوند، اجناس آنها شماره ندارند، و نه مدت عمرشان، و نه کیفیت عباداتشان، و این است تحقیق حقیقت ملکوتش چنانکه فرمود: وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ. (بحار الأنوار، ج ۵۴، ص ۳۱۸)

دل صافی کن که حق بدل می نگرد

دل های پراکنده بیک جو نخرد

زاهد که کند صاف دل از بهر خدا

گویی ز همه مردم عالم ببرد

« لَيْسَتِيقِينَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَ يَزِدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا... » یهودیان و مسیحیان به تعبیر قرآن اهل کتاب (أُوتُوا الْكِتَابَ) از این جهت یقینشان بیشتر می شود که پیامبر (ص) را شناختند: « يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ » (بقره/۱۴۶). زیرا خصوصیات پیغمبر (ص) در کتاب های آنها ذکر شده بود. و می دانستند که عدد فرشتگان موکل جهنم نوزده نفر هستند، زیرا در کتاب آسمانی آنها ذکر گردیده بود و این اطلاعات را به هر کسی نمی گفتند و جزء اسرار نهفته شده در تورات و انجیل پنهان می کردند؛ اما از اینکه می دیدند فردی درس نخوانده که تورات و انجیل را ندیده، این خبرها را از کتاب قرآن برای آنها با آیاتی دلنشین و زیبا تلاوت می کند، یقین پیدا می کردند که فرستاده پروردگار عالمیان

است. اما آنها هم که مؤمن به دین اسلام بودند، وقتی می‌دیدند که سخن قرآن در دیگر کتاب‌های آسمانی هم آمده، ایمانشان زیادتر می‌شد. (لَيْسَتَيْنِ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَ يَزِدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا...)، و نیز باعث می‌شد آن عده از مؤمنین و اهل کتاب که متوسط الحال بودند دیگر به شک نیفتند: (و لَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَ الْمُؤْمِنُونَ) اما آنها که قلبشان مریض بود و کافران، به تعبیر قرآن: (وَلَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَ الْكَافِرُونَ)، می‌گویند: (ما ذا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا)؛ خدا از این سخن چه منظوری دارد؟ اینها که گفته شد مربوط به شأن نزول این آیات بود اما بی‌شک اختصاصی به آن زمان ندارد و تا ابد آینه حقیقت نمای قلب‌های انسان‌ها با احوالات گوناگون آن است.

در این باره روایاتی از اهل بیت علیهم السلام وارد شده است که موارد متعددی را شامل می‌شود و می‌توان گفت که از باب جری و تطبیق یک حقیقت بر مصادیق آن است؛ از جمله آنها روایت محمد بن فضیل است که می‌گوید: به امام کاظم (علیه السلام) عرض کردم: «منظور از لَيْسَتَيْنِ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ چیست؟» فرمود: «یقین افزون‌تری داشته باشند که خداوند عزوجل و رسولش و وصی آن بر حق هستند». عرض کردم: «منظور از وَ يَزِدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا ایماناً چیست؟» فرمود: «نسبت به ولایت جانشین و وصی پیامبر (صلی الله علیه و آله)، ایمان افزون‌تری پیدا کنند». عرض کردم: «منظور از وَ لَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَ الْمُؤْمِنُونَ چیست؟» فرمود: «نسبت به ولایت علی (علیه السلام) است». عرض کردم: «منظور از این شک و ریب چیست؟» فرمود: «منظور، اهل کتاب و مؤمنانی هستند که خداوند درباره آن‌ها می‌فرماید: نسبت به ولایت علی (علیه السلام) شک و تردید ندارند». عرض کردم: «منظور از وَ مَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ چیست؟» فرمود: «آری، منظور ولایت علی (علیه السلام) است». (الکافی، ج ۱، ص ۴۳۴)

روایت دیگر از جابر (رحمة الله علیه) است که از امام باقر (علیه السلام) روایت می‌کند، درباره آیه: وَ مَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً؛ فرمود: «منظور از نار حضرت قائم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) است که نور او می‌درخشد و قیامش شرق و غرب را می‌گیرد و ملائکه کسانی هستند که علم آل محمد (علیهم السلام) را دارند. این آیه: وَ مَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا؛ منظور گروه مرجئه هستند و این آیه: لَيْسَتَيْنِ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ یعنی شیعیان که اهل کتابند و آنها هستند که به ایشان کتاب و نبوت و حکمت ارزانی شده است. وَ يَزِدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا ایماناً وَ لَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ؛ یعنی شیعیان شک در چیزی از کار حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ندارند. وَ لَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ؛ منظور ضعیفای شیعه هستند. وَ الْكَافِرُونَ ما ذا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا؛ که می‌گویند خدا از این چه منظوری دارد خداوند می‌فرماید: كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ این چنین خداوند کسی را که می‌خواهد، گمراه می‌کند و آن کس را که بخواهد، هدایت می‌نماید. مؤمن تسلیم می‌شود و کافر شک می‌کند. وَ مَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ؛ منظور از جنود و سپاه خدا شیعیان هستند که تعداد آن‌ها را فقط خدا می‌داند و آن‌ها گواهان روی زمینند. برای کسانی از شما که می‌خواهند پیش افتند یا عقب بمانند [به‌سوی هدایت و نیکی پیش روند یا نروند]! (بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۳۲۵)

از این روایات استفاده می‌شود که گویا خداوند از زبان رسولش صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ می‌خواهد به ما یادآور می‌شود که: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى أَجْسَامِكُمْ، وَلَا إِلَى صُورِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ» (جامع الأخبار/جلد ۱/ص ۱۰۰) «خدا متعال به بدن‌ها، و چهره‌های شما نگاه نمی‌کند، اما به قلب‌ها و اعمال شما می‌نگرد.»

سخن بی‌غرض از بنده مخلص بشنو ای که منظور بزرگان حقیقت بینی

علم وحی و دل ربودی از ولی  
ور ز تو معرض بود اعراضیم  
تحفه آن را آری جان در برم

یا به علم نقل کم بودی ملی  
گر ز تو راضیست دل من راضیم  
ننگرم در تو در آن دل بنگرم  
صلی الله علی محمد و آله